

Повний зміст

Про авторів	17
Вступ	18
Розділ I. Теорія та діагностика	27
Глава 1. Комплексна дитяча травма	31
Актуальність теми	32
Історичний екскурс	33
Термінологія та визначення	34
Інструменти та методи	36
Особливості діагностики	39
Клінічні приклади	42
Приклад 1. Дезорганізована поведінка та розлад прив'язаності	42
Приклад 2. Симптоми дисоціації та інші приховані симптоми	43
Приклад 3. Хронічна тривожність і хворобливі відчуття	43
Приклад 4. Регрес у поведінці та порушення ідентичності	44
Терапевтичні інтервенції	45
Резюме	47
Глава 2. Діагностичні критерії: МКХ-11, DSM-5 та інші моделі оцінки	49
Актуальність теми	50
Історичний екскурс	51
Термінологія та визначення	52
Інструменти та методи	53
Особливості діагностики	56
Контекстуальний аналіз	56
Вікова специфіка та динаміка розвитку	56
Складнощі діагностики	57
Клінічні приклади	58
Приклад 1. Емоційне нехтування та гіпердіагностика СДУГ	58

Приклад 2. Реакції на спостережуване насильство та хибна діагностика РАС	59
Приклад 3. Постійне почуття провини та соматизація симптомів	59
Приклад 4. Емоційне й фізичне насильство в сім'ї, дисоціація та самонаправлена агресія, що помилково вважаються симптомами БАП	60
Терапевтичні інтервенції	60
Резюме	62
Глава 3. Нейробіологія та психофізіологія комплексної травми	64
Актуальність теми	64
Історичний екскурс	65
Термінологія та визначення	66
Інструменти та методи	67
Методи нейровізуалізації	68
Електрофізіологічні методи	68
Біохімічні та гормональні маркери	69
Психофізіологічні показники	69
Нейропсихологічна оцінка	70
Шкали та опитувальники для клінічної діагностики	70
Особливості діагностики	71
Клінічні приклади	73
Приклад 1. Хронічне емоційне нехтування	73
Приклад 2. Симптоми дисоціації та фрагментація пам'яті	73
Приклад 3. Поведінкова регресія й афективна дисрегуляція	74
Приклад 4. Хронічна дисоціація та помилкові симптоми депресії	74
Терапевтичні інтервенції	75
Вибір терапевтичної стратегії	75
Етапи терапії	76
Додаткові методи	77
Резюме	78
Глава 4. Регресивні стани: головний симптом	79
Актуальність теми	79
Історичний екскурс	81

Термінологія та визначення	82
Інструменти та методи	83
Особливості діагностики	86
Діагностичні критерії та ознаки регресивних станів	86
Важливі діагностичні відмінності	87
Клінічні приклади	89
Приклад 1. Ігрова та вербальна регресія	89
Приклад 2. Емоційна регресія у відповідь на критику	89
Приклад 3. Хронічна реляційна регресія	90
Приклад 4. Регресивні реакції внаслідок травматичної події	90
Терапевтичні інтервенції	91
Підходи та техніки	91
Психосвіта	92
Резюме	93
Глава 5. Типи травматичних реакцій: боротьба, втеча, завмирання, догодження	95
Актуальність теми	96
Історичний екскурс	97
Термінологія та визначення	98
Критерії класифікації реакцій	99
Диференціація з клінічними станами	99
Інші травматичні реакції	99
Інструменти та методи	100
Особливості діагностики	102
Клінічні приклади	104
Приклад 1. Боротьба	104
Приклад 2. Втеча	104
Приклад 3. Завмирання	105
Приклад 4. Догодження	105
Терапевтичні інтервенції	106
Боротьба	106
Втеча	106
Завмирання	107
Догодження	107
Резюме	109

Розділ II. Клінічні симптоми та механізми їхнього виникнення	111
Глава 6. Сором, провина та патологічне самосприйняття	115
Актуальність теми	115
Історичний екскурс	117
Термінологія та визначення	118
Інструменти та методи	120
Особливості діагностики	122
Клінічні приклади	125
Приклад 1. “Я — помилка”	125
Приклад 2. “Я винен у тому, що він пішов”	126
Приклад 3. “Я поганий і тому хворію”	126
Приклад 4. “Я живу завдяки тому, що мама страждала”	126
Терапевтичні інтервенції	127
Резюме	129
Глава 7. Внутрішній і зовнішній критики: подвійна петля травми	131
Актуальність теми	131
Історичний екскурс	133
Термінологія та визначення	134
Інструменти та методи	136
Особливості діагностики	137
Клінічні приклади	139
Приклад 1. Постійне самозвинувачення й табу на отримання задоволення	140
Приклад 2. Страх знецінення та виражений перфекціонізм	140
Приклад 3. Прийомне батьківство та надмірна відповідальність	141
Приклад 4. Психосоматика як форма ретравматизації	141
Терапевтичні інтервенції	142
Резюме	145
Глава 8. Співзалежність і нарцисична адаптація та їхні витоки	146
Актуальність теми	147
Історичний екскурс	148
Термінологія та визначення	149

Інструменти та методи	152
Особливості діагностики	154
Співзалежність: феномен, що виходить за межі діагностичних класифікацій	154
Коморбідність з іншими розладами	155
Роль захисних патернів у клінічній діагностиці	155
Аналіз сімейних сценаріїв	155
Труднощі розпізнавання симптомів	156
Клінічні приклади	157
Приклад 1. Завжди догоджає дорослим	157
Приклад 2. Тиха відмінниця	157
Приклад 3. Маленький дорослий	158
Приклад 4. Головна та незамінна	158
Терапевтичні інтервенції	159
Психоосвіта як інструмент відновлення ідентичності	159
Перехід до своєї вікової ролі	159
Терапія прив'язаності та опрацювання міжособистісних відносин	160
Розвиток навичок розпізнавання та вираження емоцій	160
Встановлення меж і подолання почуття провини, зумовленого вимушеною автономією	161
Інтеграція в безпечне соціальне оточення	161
Резюме	162
Глава 9. Депресія покинутості та екзистенційна порожнеча	163
Актуальність теми	163
Історичний екскурс	164
Термінологія та визначення	165
Інструменти та методи	166
Додаткові методи	167
Терапевтичний процес	167
Робота з родиною	167
Особливості діагностики	168
Основні діагностичні прояви	168
Поведінкові маркери та сигнали	169
Діагностичний процес	170
Підстави для формулювання терапевтичної гіпотези	170

Клінічні приклади	171
Приклад 1. Емоційна байдужість і втрата інтересу до того, що відбувається навколо	171
Приклад 2. Відстороненість і відсутність інтересу до спілкування	172
Приклад 3. Порожнеча та соматичні прояви	172
Приклад 4. Соціальна ізоляція й емоційний регрес	172
Терапевтичні інтервенції	173
Базові умови для початку терапевтичного втручання	173
Терапія дітей молодшого віку	174
Терапія підлітків	174
Зміна терапевтичного процесу	175
Терапевтична робота з сім'єю	175
Мета терапії	176
Резюме	176
Глава 10. Тілесна дисоціація та психосоматичні маркери	178
Актуальність теми	178
Історичний екскурс	179
Термінологія та визначення	180
Форма 1. Тілесне заціпеніння	181
Форма 2. Соматизація дисоціативного афекту	181
Форма 3. Зміни у сприйнятті тіла	181
Форма 4. Порушення тілесних меж	181
Інструменти та методи	182
Базові умови для проведення терапевтичної роботи	183
Основні напрями терапевтичної роботи	183
Особливості діагностики	185
Непрямі поведінкові ознаки	185
Діагностичні інструменти	186
Клінічні приклади	188
Приклад 1. Фізичне нездужання та ігнорування тілесних реакцій	188
Приклад 2. Надмірна реактивність тілесних відчуттів	188
Приклад 3. Скутість рухів і постійна втома	189
Приклад 4. Нездатність до розпізнавання тілесних сигналів	189

Терапевтичні інтервенції	190
Етап 1. Стабілізація стану	190
Етап 2. Розпізнавання тілесних відчуттів	191
Етап 3. Інтеграція тілесного досвіду	191
Резюме	192

Розділ III. Підходи до терапії 195

Глава 11. Мультимодальний підхід до лікування комплексної травми	199
Актуальність теми	200
Історичний екскурс	201
Термінологія та визначення	202
Класифікаційні моделі мультимодальної терапії	202
Розмежування з подібними підходами	203
Інструменти та методи	204
Когнітивно-поведінкова терапія	204
Метод десенсибілізації та переробки рухом очей	204
Модель внутрішньої сімейної системи	204
Нейроафективний реляційний підхід	205
Комбінування методів	205
Додаткові техніки	205
Особливості діагностики	206
Клінічні приклади	207
Приклад 1. Нічні кошмари	207
Приклад 2. Спалахи агресії	208
Приклад 3. Почуття внутрішньої порожнечі	208
Приклад 4. Соматичні скарги	208
Терапевтичні інтервенції	209
Етап 1. Стабілізація стану	209
Етап 2. Опрацювання травматичного досвіду	210
Етап 3. Інтеграція внутрішніх частин	210
Етап 4. Відновлення ідентичності	210
Роль терапевта	210
Резюме	211

Глава 12. Тілесно-орієнтовані та експресивні методи	212
Актуальність теми	212
Історичний екскурс	213
Термінологія та визначення	214
Основні напрями	215
Класифікаційні критерії	215
Інструменти та методи	216
Тілесно-орієнтований метод (зняття напруги та розрядка)	216
Техніки йоги	216
Психодрама	216
Сенсомоторна терапія	217
Додаткові техніки	217
Особливості діагностики	217
Клінічні приклади	218
Приклад 1. Психосоматичні скарги	219
Приклад 2. Труднощі з емоційною регуляцією	219
Приклад 3. Почуття порожнечі	219
Приклад 4. Соціальна тривожність	220
Терапевтичні інтервенції	220
Етап 1. Стабілізація стану	220
Етап 2. Усвідомлення тілесних реакцій	221
Етап 3. Інтеграція досвіду	221
Роль терапевта	221
Додаткові методи	222
Резюме	222
Глава 13. Скорбота: вирішальний етап терапії	224
Актуальність теми	224
Історичний екскурс	225
Термінологія та визначення	226
Горе, викликане втратою	226
Класифікаційні моделі	227
Інструменти та методи	228
Допомога в усвідомленні втрати	228
Вираження емоцій	228

Контейнування переживань	229
Інтеграція досвіду	229
Особливості діагностики	229
Клінічні приклади	231
Приклад 1. Втрата почуття безпеки	231
Приклад 2. “Застигле” горе	231
Приклад 3. Агресія як форма протистояння горю	232
Приклад 4. Хронічна печаль	232
Терапевтичні інтервенції	232
Етап 1. Допомога у прийнятті втрати	233
Етап 2. Емоційне проживання горя	233
Етап 3. Контейнування почуттів та емоційна регуляція	234
Етап 4. Інтеграція досвіду	234
Роль терапевта	234
Резюме	235
Глава 14. Робота з внутрішньою дитиною: ресурси та обмеження	236
Актуальність теми	236
Історичний екскурс	237
Термінологія та визначення	238
Класифікаційні моделі	239
Інструменти та методи	240
Візуалізація образів	240
Повторне присвоєння досвіду	240
Моделювання батьківських функцій	240
Інші підходи	241
Особливості діагностики	241
Методи діагностики	242
Клінічні приклади	243
Приклад 1. Почуття самотності	243
Приклад 2. Виражене почуття провини	243
Приклад 3. Втрата довіри	243
Приклад 4. Сильний сором	244

Терапевтичні інтервенції	244
Візуалізація образів	244
Повторне присвоєння досвіду	245
Моделювання батьківської функції	245
Обмеження та запобіжні заходи	245
Резюме	246
Глава 15. Психосвіта й терапія регресивних станів	247
Актуальність теми	247
Історичний екскурс	248
Термінологія та визначення	249
Класифікація психосвіти	250
Класифікація регресивних станів	251
Інструменти та методи	251
Методи психосвіти	251
Методи терапії регресивних станів	252
Додаткові методи	252
Особливості діагностики	253
Оцінка потреби в психосвіті	253
Оцінка регресивних станів	253
Діагностичні завдання	254
Клінічні приклади	254
Приклад 1. Спалахи тривоги	255
Приклад 2. Регресивна поведінка	255
Приклад 3. Почуття втрати контролю	255
Приклад 4. Хронічна втома	255
Терапевтичні інтервенції	256
Психосвіта	256
Терапія регресивних станів	257
Комбінований підхід	257
Резюме	258
Глава 16. Наративна реконструкція та бібліотерапія	259
Актуальність теми	259
Історичний екскурс	260
Термінологія та визначення	261

Інструменти та методи	262
Особливості діагностики	263
Клінічні приклади	264
Приклад 1. Нічні страхи	264
Приклад 2. Почуття провини	264
Приклад 3. Втрата довіри	264
Приклад 4. Почуття порожнечі	265
Терапевтичні інтервенції	265
Наративні методи	265
Методи бібліотерапії	266
Комплексні підходи	266
Роль терапевта	266
Резюме	267
Післямова	268
Додаток	269